

ลบลักษณะที่ ๓

สระหน้า สระหลัง

สระที่สุดของศัพท์หน้า เรียกว่า สระหน้า สระหน้าของศัพท์หลัง เรียกว่า สระเบื้องปลายหรือสระหลัง

เมื่อสระทั้ง ๒ นี้ ไม่มีพยัญชนะอื่นคั่นในระหว่างลบบได้ตัวหนึ่ง ถ้าพยัญชนะคั่น ลบไม่ได้

ถ้าสระทั้ง ๒ เป็นรัสสะ แต่มีรูปไม่เสมอกัน คือ ข้างหนึ่งเป็น อ ข้างหนึ่งเป็น อิ หรือ อุ ก็ดี ข้างหนึ่งเป็น อิ ข้างหนึ่งเป็น อุ หรือ อ ก็ดี ข้างหนึ่งเป็น อุ ข้างหนึ่งเป็น อ หรือ อิ ก็ดี สระหลังไม่มีพยัญชนะสังโยค ให้ลบลักษณะนี้ ไม่ต้องที่ฆะสระหลังก็ได้

เช่น จตุหิ อปาเยหิ สระหน้าเป็น อิ สระหลังเป็น อ มีรูปไม่เสมอกัน สระหลังไม่มีพยัญชนะสังโยค ลบลักษณะนี้ คือ อิ ที่สุดบทของจตุหิ ไม่ที่ฆะสระหลัง คือ อ ของอปายะหิ ต่อเป็น จตุหปาเยหิ

คจฉามิ + อหิ

คจฉามิ + อหิ

สระทั้งสองเป็นรัสสะ มีรูปไม่เสมอกัน สระหลังไม่มีพยัญชนะสังโยค ให้ลบลักษณะนี้ ไม่ต้องที่ฆะสระหลัง ต่อเป็น คจฉามหิ

ตตฺร + อิหิ

ตตฺร + อิหิ สระทั้งสองเป็นรัสสะ มีรูปไม่เสมอกัน สระหลังไม่มีพยัญชนะสังโยค ให้ลบลักษณะนี้ ไม่ต้องที่ฆะสระหลัง ต่อเป็น ตตฺริหิ

ปณฺจหิ + อุปาลิ

สระทั้งสองเป็นรัสสะ มีรูปไม่เสมอกัน สระหลังไม่มีพยัญชนะ
สังโยค ให้ลบสระหน้า ไม่ต้องที่มะสระหลัง ต่อเป็น ปณฺจหุपालิ

นตฺถิ + อณฺณํ

สระทั้งสองเป็นรัสสะ มีรูปไม่เสมอกัน สระหลังมีพยัญชนะสังโยค
ให้ลบสระหน้า ไม่ต้องที่มะสระหลัง ต่อเป็น นตฺถณฺณํ

แบบฝึกหัดท้ายบท

๑. อมนุสสุปททุโต เป็นสนธิอะไร ตัดและต่ออย่างไร
๒. นิสีทนุญฺจหนํ เป็นสนธิอะไร ตัดและต่ออย่างไร
๓. กุลุโปโค เป็นสนธิอะไร ตัดและต่ออย่างไร
๔. อรหตฺตสฺสุปนิสฺสโย เป็นสนธิอะไร ตัดและต่ออย่างไร
๕. ทุกฺขิโต เป็นสนธิอะไร ตัดและต่ออย่างไร